

29.05.2023

Asia/14

§ 350

V 14.6.2023, Valtuutettu Juhani Strandénin aloite vähäpäästöiseen liikenteeseen kannustaminen

HEL 2022-013633 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Juhani Strandén ja 24 muuta kaupunginvaltuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki edistää liikenteen päästöjen vähentämistä. Länsiväylällä on toteutettu vähäpäästöisen liikenteen edistäminen, jossa vähäpäästöiset autot (Trafin määrittelemät 80g/CO₂ päästöt) voivat käyttää joukkoliikennekaistaa. Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen kuuluu kaupungin strategiaan ja sen edistäminen tulisi laajentaa koskemaan kaikkia joukkoliikennekaistoja Helsingissä, tarvittaessa asiaan kuuluvalla liikennemerkillä tai vaihtoehtoisesti tekemällä vain päätös vähäpäästöisten autojen sallimiseksi niillä.

Helsingin bussikaistat ovat pääosin bussien käytössä ympäri vuorokauden ja niitä voivat käyttää ruuhka-aikoina bussien lisäksi vain taksit. Ruuhka-aikojen ulkopuolella myös paketti- ja kuorma-autoliikenne on sallittua. Helsingissä on bussikaistoja noin 44 km. Länsiväylällä bussi-

kaistojen tilanne on poikkeuksellinen, koska Länsimetron myötä Länsiväylältä poistui lähes kaikki bussiliikenne.

Kaistojen avulla bussiliikenne nopeutuu ja sen säännöllisyys ja täsmällisyys paranee. Joukkoliikenne tulee houkuttelevammaksi ja liikennöintikustannukset alenevat. Tämä edesauttaa joukkoliikenteen kulkumuo-
to-osuuden kasvattamista. Jo pienikin henkilöautojen määrän siirtymä bussikaistoille johtaisi bussiliikenteen sujuvuuden ja matkustajien palvelutason heikentymiseen.

Euroopassa sähköautojen yleistymistä on edistetty erilaisilla toimenpiteillä ja kannustimilla. Täysin päästöttömille sähköautoille on esimerkiksi Norjassa annettu oikeus käyttää bussikaistoja. Nopeasti kasvanut sähköajoneuvojen määrä on kuitenkin johtanut bussikaistojen ruuhkautumiseen ja suurimmat kaupungit Oslo ja Bergen ovat luopumassa tästä sähköautoille annetusta etuudesta.

Selvityksessä vähäpäästöisten ajoneuvojen kannustinten kehittämisestä Helsingissä (Kaupunkiympäristön aineistoja 2021:4) todettiin, että vähäpäästöisten ajoneuvojen kaistaetuudet eivät ole kaupungin strategian mukaisia. Joukkoliikennekaistoille asetetut tavoitteet voivat vaarantua, jos vähäpäästöisille ajoneuvoille sallitaan oikeus käyttää joukkoliikennekaistoja silloin, kun se on takseille sallittua.

Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan vähäpäästöisten henkilöautojen salliminen joukkoliikennekaistoilla ei vähentäisi liikenteen päästöjä. Henkilöautoilun olosuhteiden parantaminen tekisi auton käyttämisestä houkuttelevampaa ja heikentäisi joukkoliikenteen palvelutasoa. Tämä johtaisi joukkoliikenteen käytön vähenemiseen ja liikennejärjestelmän kokonaispäästöjen kasvamiseen. Päästövaikutusten lisäksi muutoin-
kaan liikennejärjestelmän kehittämisessä ei ole syytä suosia tilaa tehotomasti käytäviä liikennemuotoja.

Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen tulee tehdä muuten kuin sallimalla joukkoliikennekaistojen käyttäminen vähäpäästöisillä henkilöautoilla. Kaupunki edistää sähkökäyttöisten autojen yleistymistä muun muassa kilpailuttamalla julkisen latausinfraan toteuttamista katualueille.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

29.05.2023

Asia/14

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Juhani Strandenin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 07.02.2023 § 70

HEL 2022-013633 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että vähäpäästöistä liikennettä tulisi kaupungin strategian mukaisesti edistää ja se voitaisiin tehdä sallimalla vähäpäästöisille henkilöautoille joukkoliikennekaistojen käyttäminen kaikkialla Helsingissä. Aloitteessa on viitattu Länsiväylällä toteutettuun ratkaisuun. Länsiväylällä bussikaistojen tilanne on kuitenkin poikkeuksellinen, koska Länsimetron myötä Länsiväylältä poistui lähes kaikki bussiliikenne.

Bussikaistoja on Helsingissä pääosin kantakaupungissa keskustaan tuovilla pääkaduilla, joilla on paljon linja-autoliikennettä. Valtaosa bussikaistoista on voimassa koko vuorokauden ja niitä voivat käyttää bussien lisäksi vain taksit ruuhka-aikoina. Ruuhka-aikojen ulkopuolella myös paketti- ja kuorma-autoliikenne on sallittua bussikaistoilla. Yhteensä bussikaistoja on Helsingissä 44 km.

Bussikaistat ovat yksi merkittävimmistä linja-autoliikenteelle annettavista etuuksista, joilla voidaan edistää niiden kulkua ruuhkaisella katuverkolla. Bussikaistat nopeuttavat bussiliikennettä sekä parantavat sen säännöllisyyttä ja täsmällisyyttä, mikä parantaa joukkoliikenteen houkuttelevuutta sekä alentaa liikennöintikustannuksia. Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitellaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamista.

Jo pienikin henkilöautojen määrän siirtyminen bussikaistoille johtaisi bussiliikenteen sujuvuuden heikentymiseen. Linja-autoliikenteen hidastumi-

nen laskisi matkustajien palvelutasoa. Tämä huonontaisi joukkoliikenteen kilpailuasemaa henkilöauton kanssa. Bussiliikenteen hidastuminen kasvattaisi myös suoraan joukkoliikenteen hoidon tuotantokustannuksia ja heijastuisi siten HSL:n talouteen.

Eräissä Euroopan maissa ja kaupungeissa on toteutettu vahvasti sähköautojen yleistymistä edistävää politiikkaa monilla erilaisilla toimenpiteillä ja kannustimilla. Täysin päästöttömille sähköautoille on esimerkiksi Norjassa annettu oikeus käyttää bussikaistoja. Nopeasti kasvanut sähköajoneuvojen määrä on kuitenkin johtanut bussikaistojen ruuhkautumiseen. Norja aikookin poistaa sähköautoilta valtakunnallisen oikeuden käyttää bussikaistoja, minkä seurauksena suurimmat kaupungit Oslo ja Bergen ovat luopumassa tästä sähköautoille annetusta etuudesta.

Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitellaan polttomoottoriautojen määrän vähentämistä kaupunkialueella. Helsingin tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Helsingin toiseksi suurin päästösektori on liikenne, joka tuottaa 24 % päästöistä. Valtaosa liikenteen päästöistä (58 % vuonna 2021) syntyy henkilöautoliikenteestä.

Aiemmassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa tavoite sähkökäyttöisten autojen osuudelle Helsingin ajoneuvokannasta oli 30 %. Sähköautojen osuuden kasvattamiseen vaikuttaa merkittävästi valtakunnallisella tasolla tehtävät päätökset. Myös kaupunki toteuttaa tarvittavia keinoja osuuden kasvattamiseksi. Esimerkiksi vuonna 2022 kilpailutettiin toteutus yli 100 sähköauton julkisen latauspisteelle. Selvityksessä vähäpäästöisten ajoneuvojen kannustintien kehittämisestä Helsingissä (Kaupunkiympäristön aineistoja 2021:4) todettiin, että vähäpäästöisten ajoneuvojen kaistaetuudet eivät ole kaupungin strategian mukaisia: ”Joukkoliikennekaistoille asetetut tavoitteet voivat vaarantua, jos vähäpäästöisille ajoneuvoille sallitaan oikeus käyttää joukkoliikennekaistoja silloin, kun se on takseille sallittua.”

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan vähäpäästöisten henkilöautojen salliminen joukkoliikennekaistoilla ei vähentäisi liikenteen päästöjä. Henkilöautoilun olosuhteiden parantaminen tekisi auton käyttämisestä houkuttelevampaa ja lisäksi huonontaisi joukkoliikenteen palvelutasoa, mikä johtaisi joukkoliikenteen käytön vähenemiseen. Siten muutoksen kokonaisvaikutus olisi päinvastoin liikennejärjestelmän kokonaispäästöjä lisäävä. Päästövaikutusten lisäksi muutokseen liikennejärjestelmän kehittämisessä ei ole syytä suosia tilaa tehottomasti käyttäviä liikennemuotoja.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä vähäpäästöisen liikenteen edistäminen tulee tehdä muuten kuin sallimalla vähäpäästöiset henki-

29.05.2023

Asia/14

löautot joukkoliikennekaistoille. Kaupunki edistää sähkökäyttöisten autojen yleistymistä muun muassa kilpailuttamalla julkisen latausinfra toteuttamista katualueille. Käyttövoimamuutosten lisäksi liikennesuoritteeseen vaikuttamisella on erittäin merkittävä rooli päästövähennysten saavuttamisessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi